

"משמט אני"

גיטין לו

תקנת פרוסבול דוקא אם יש ללוה קרקע – פרטי דינים

תנן התם אין כותבין פרוסבול אלא על הקרקע^{קמט} שהלוה יש לו קרקע - דלא תקנו
אלא בזמן שהחוב כשאר רוב שטרות שהן נגבין מן הקרקע, דהוי מלתא דשכיחא. ואע"פ שאינו
שוה כל החוב.

- אם אין לו ללוה מזכה^{המלוה} בתוך שדהו כל שוה - אפילו קלח של כרוב
- אפי' השאילו מקום לתנור ולכירים
 - על עציץ נקוב – דמנח אסיכי בזה דווקא נקוב.
 - רב אשי מקני ליה גידמא^{גזע} דדיקלא

בלא כתיבת פרוסבול: רבנן הוי מסרי מילייהו להדדי כך אמר לחברים הרי אתם בית
דין וחובי מסור לכם לגבותו כל זמן שארצה.

ת"ר אין לו קרקע ולערב יש לו קרקע - כותבין עליו
לו ולערב אין להן קרקע, ולחייב לו ללוה יש לו קרקע - כותבין עליו פרוסבול -
מדריבין נתן: מנין לנושה בחברו מנה וחברו בחברו מנין שמוציאין מזה ונותנין
לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו

באיזה סוג של הלוה שביעית משמטת

תנן התם השביעית משמטת את המלוה בין בשטר בין שלא בשטר

	בין בשטר	שלא בשטר	אינו משמטת
רב ושמואל	שיש בו אחריות נכסים	שאינו בו אחריות נכסים / מלוה על פה (כ"ש)	-
רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש	שאינו בו אחריות נכסים	מלוה על פה	שטר שיש בו אחריות נכסים

תניא כותיה דר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש: שטר חוב משמט ואם יש בו אחריות
נכסים אינו משמט^ק
תניא אידך סיים לו שדה אחת בהלוואתו אינו משמט ולא עוד אלא אפילו כתב
כל נכסיי אחראין וערבאין לך אינו משמט
אע"פ כן, ר' יוחנן לא היה מורה הלכה למעשה שאינו משמט, כמעשה לגבי קריביה דר' אסי
ואתא לקמיה דר' יוחנן וא"ל: משמט – וכי מפני שאנו מדמין נעשה מעשה!
והתני' כותיה - דלמא ההיא בית שמאי היא דאמרי שטר העומד לגבות כגבוי
דמי

משכון

תנן התם המלוה את חברו מעות על המשכון והמוסר שטרותיו לבית דין אין
משמטין
מוסר שטרותיו - דתפסי להו בי דינא והפקרן הפקר, וגבי מלוה לא קרינן ביה לא יגוש.
אלא מלוה על המשכון מאי טעמא?
אמר רבא משום דתפס ליה
(קושיא) אמר ליה אביי אלא מעתה הלוהו ודר בחצרו דתפסי ליה הכי נמי דלא
משמט!
(תירוצ' אמר ליה שאני משכון^{דמטלטלים} דקני ליה למלוה, ואם אבד חייב באחריותו,
הלכך כגבוי נמי דמי לענין שביעית - דאמר רבי יצחק מנין לבעל חוב שקונה משכון
שנאמר ולך תהיה צדקה - מכאן לבעל חוב שקונה משכון.

^{קמט} תוספות ד"ה אלא על הקרקע. משום דמלתא דשכיחא היא שמלוה למי שיש לו קרקע לפי
שאין יכול לכלותו ועומדת בפניו ואע"ג דעציץ נקוב יכול לכלותו לא פלוג רבנן במקרקעי והא
דכתבין אקרקע כל שהוא (1) פ' בקונטרס משום דראוי לגבות בו כל החוב כמעשה דקטינא
דאביי (2) ורבינו שמואל פ' משום דקרקע כל שהוא שוה כל החוב דאין אונאה לקרקעות וקשה
דהא אמרי' (כתובות דף ק: דביטול מקח יש להם עד פלגא: מדריבין נתן. הלכה כר' נתן דרבא
בפרק כל שעה (פסחים לא.) לא מתוקמא מלתיה אלא כרבי נתן גבי פלוגתא דלמפרע הוא
גובה דאביי ורבא וקיימא לן כרבא בר מיע"ל קג"ו ור"ת בתחלה ר"ל דאין הלכה כרבי נתן ושוב
חזר בו ואין להאריך כאן

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

תנן התם המחזיר חוב לחבירו בשביעית בזמן שהשביעית נוהגת ועברה עליו שביעית
ואח"כ החזירו, דבשביעית עצמה, קי"ל אין שביעית משמטת אלא בסופה. צריך מלוה שיאמר
לו "משמט אני" - ואם אמר לו "אע"פ כן" יקבל הימנו שנאמר וזה דבר דיבור של
השמטה

אמר רבה אם רוצה הלוה לחזור בו: ותלי ל' עד דאמר הכי: "אע"פ כן"
(קושיא) איתיביה אביי כשהוא נותן לו אל יאמר לו בחובי אני נותן לך אלא יאמר
לו: שלי הן ובמתנה אני נותן לך משמע שאינו יכול לכפות, שאל"כ לא נקרא מתנה.
(תירוצ') אמר ליה תלי ליה נמי עד דאמר הכי הואיל וחייב לשלם לו, וכך הוא רצון חכמים
שיתן לו במתנה, מתנה כזאת מהני כפיה.^{קנא}

אבא בר מרתא דהוא אבא בר מניומי הוה מסיק ביה רבה^{מלוה} זוזי אייתינהו
ניהליה בשביעית. אמר ליה משמט אני שקלינהו ואזל
אתא אביי אשכחיה דהוה עציב אמר ליה אמאי עציב מר!
אמר ליה הכי הוה מעשה - אזל לגביה אמר ליה אמטת ליה זוזי למר?
אמר ליה ואמרת ליה "אף על פי כן"? אמר ליה "לא". אמר ליה ואי אמרת ליה
אף על פי כן הוה שקלינהו מינך – הוא חזר לרבה ואמר ליה "אף על פי כן" שקלינהו
מיניה.

אם נאמן לומר פרוסבול היה בידי ואבד

אמר רב יהודה אמר רב נחמן נאמן - לא שביק היתירא ואכיל איסורא
כי אתו לקמיה דרב - אמר ליה^{למלוה} מידי פרוסבול היה לך ואבד כגון זה פתח
פיך לאלם הוא.
הגמרא מסיקה שזה מחלוקת תנאים: דתניא המוציא שטר חוב צריך שיהא עמו
פרוסבול וחכמים אומרים אינו צריך דנאמן לומר אבד.

מתניתין

עבד^{כנעני} שנשבה ופדאוהו^{ישראלים} אחרים אם לשום עבד ישתעבד, אם לשום בן
חורין לא ישתעבד רשב"ג אומר בין כך ובין כך ישתעבד:

גמרא

הגמרא מנסה להבין באיזה אופן מדובר משנתינו, כדלהלן:
אי לפני יאוש בעלים ראשונים - לשום בן חורין אמאי לא ישתעבד!
אי לאחר יאוש בעלים ראשונים - לשום עבד אמאי ישתעבד קס"ד לרבו ראשון. הרי
נתייאש!

להלן טבלה עם התירוצ' של אביי ורבא איך ביארו המשנה:

	יאוש	לשום עבד - ישתעבד	לשום בן חורין - לא ישתעבד	רשב"ג
אביי	לפני יאוש	יشتעבד לרבו ראשון	לרבו ראשון - דילמא ממנעי ולא פרקינב לרבו שני לא - דהא לשום בן חורין פרקיה	קסבר כשם שמצוה לפדות את בני חורין כך מצוה לפדות את העבדים ואין לחוש שלא יפדה
רבא	לאחר יאוש	לרבו שני	לרבו ראשון לא - דלאחר יאוש הוה לרבו שני לא - דלשום בן חורין פרקיה	ישתעבד לראשון כדחזקיה - שלא יהא כל אחד ואחד הולך ומפיל עצמו לגייסות ומפקיע עצמו מיד רבו

^ק תוספות ד"ה שטר שיש בו אחריות נכסים אינו משמט. הא דאמרין לעיל בפ"ב (דף יח.)
דאונס קנס ופיתוי שזקפן במלוה משמטין ומפרש דהיינו משעת העמדה בדין אע"ג דמשעמד
בדין גבי ממשעבדי כדמוכח בכמה דוכתי וכן כתובה משתפגום ותזקוף משמטת אע"ג דגבי
ממשעבדי מ"מ אלים טפי כשמפורש שיעבוד בשטר:

^{קנא} תפארת יעקב
^{קנב} דילמא מימנעי ולא פרקי' ליה. וא"ת מהאי טעמא כשפדאו לשום עבד ישתעבד לרבו שני וי"ל
דמטעם זה אין ראוי לגזול לזה את עבדו וליתנו לחבירו ולא שייך האי טעמא אלא כשפדוהו
לשם מצוה לשם בן חורין: